

Aan de informateurs de heer Remkes en de heer Koolmees
T.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum: 21 oktober 2021

Kenmerk: 21-119-AR.D

Betreft: herhaalde oproep voor structureel herstel en versterking van de publieke gezondheid

Geachte informateurs,

Namens de 25 GGD'en, de GHOR-bureaus en GGD GHOR Nederland, richt ik mij in deze brief tot u met onze oproep: **investeer structureel 600 miljoen euro in herstel en versterking van de publieke gezondheid!** Als corona iets heeft geleerd, dan is het dat we structureel moeten werken aan een meer weerbare en vitale bevolking. Dit zou net als klimaat, de woningmarkt en stikstof als urgent dossier bij u op de onderhandelingstafel moeten liggen. Tot nu toe hebben wij echter geen enkel signaal dat dat ook zo is. De oorverdovende politieke stilte over het broodnodige herstel en de versterking van de publieke gezondheid baart ons grote zorgen. Het is alsof niet is doorgedrongen dat nú stappen nodig zijn om de volgende generatie voor te bereiden op de volgende pandemie.

In het hoofdlijndocument, de mogelijke aanzet voor een regeerakkoord, is de inzet om te komen tot 'wereldwijd de meest gezonde generatie in 2040'. Een uiterst ambitieuze doelstelling, zeker nu de coronacrisis de zwakke plekken in ons gezondheidstelsel pijnlijk heeft blootgelegd. Het wordt echter ook een uiterst onrealistische doelstelling wanneer de politiek verzuimt om ook maar enige stap in de richting van een structureel herstel te zetten. Het is onbegrijpelijk dat noch in de Miljoenennota, noch in de concept Rijksbegroting voor volgend jaar, er enig zicht is op structureel geld voor in elk geval versterking van de capaciteit voor infectieziektebestrijding (IZB). Alsof het begin van de coronacrisis is verdrongen en het tekort bij de GGD'en aan artsen en verpleegkundigen IZB is vergeten. En alsof niet is doorgedrongen dat het opleiden van een IZB-arts alleen al minimaal 4 jaar van investeren vergt. Het is onverantwoord om 2022 verloren te laten gaan. Als de Tweede Kamer de begroting voor VWS niet alsnog weet te repareren, is de formatietafel de enig overgebleven plek waar dat voorkomen kan worden.

Als directeuren publieke gezondheid vinden we het letterlijk ongehoord dat een politiek antwoord op onze beargumenteerde claim van eind mei is uitgebleven. Het is alsof de GGD'en door het voortvarende testen, traceren en vaccineren van Nederland zichzelf in de vinger hebben geprikt. Alsof ze door een prima uitvoering van de pandemiebestrijding nu, het noodzakelijke achterstallige onderhoud aan het zicht hebben onttrokken en daarmee van de politieke prioriteitenlijst zijn afgevoerd.

Het uitblijven van stappen richting structureel herstel van de publieke gezondheid en een begin van een meer duurzame investering in gezondheid is ronduit verbijsterend tegen de achtergrond van de bijna wekelijks groeiende stapel rapporten die bewijzen wat de desastreuze economische, maatschappelijke en sociale gevolgen hiervan zijn. Neem de alarmerende rapporten van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving over het nu al bestaande verschil in ervaren gezondheid. Tussen de lagere en hogere-inkomensgroepen loopt dat nu al op tot maar liefst 15 jaar. De portretten die de Raad onlangs maakte van de mensen die dit treft, laten zien hoe onrechtvaardig dit uitwerkt. Neem het onlangs gepubliceerde WRR-onderzoek naar de houdbaarheid van de zorg en de ondubbelzinnige conclusie daaruit: zonder een meerjarige inzet op een preventief werken aan gezondheidsbevordering is het zorgstelsel niet houdbaar.

Al deze rapporten onderstrepen dat al veel te lang is gedraald met het omzetten van de nodige wissels in de volksgezondheid. We kunnen het ons als land echt niet nog eens permitteren om opnieuw niet voorbereid te zijn op een voorzienbare gezondheids crisis. Het is zeker ook nodig dat de organisatie van de 'pandemische paraatheid' wordt aangepakt, maar eerst en vooral moet er structureel geld komen voor herstel en versterking van de publieke gezondheidszorg waarvan de GGD'en de ruggengraat zijn.

In mei hebben we in onze brief aan de toenmalige informateur, mevrouw Hamer, de meest dringende prioriteiten benoemd. Taken in het publieke gezondheidsdomein waarvoor GGD'en op korte termijn structureel geld nodig hebben om ook op de langere termijn te kunnen blijven leveren. Ik noem ze hier nogmaals.

1. De absolute basis van preventie in de jeugdgezondheidszorg (de JGZ) moet versterkt. De JGZ ziet bijna alle kinderen van Nederland, maar is in haar slagkracht te afhankelijk geworden van gemeentelijke (on)mogelijkheden. Structureel is 300 miljoen nodig om dit wereldwijd unieke stelsel te versterken tot een fundament waarop we kunnen bouwen aan 'de meest gezonde generatie in 2040'. Dat betekent dat in iedere geval een basispakket jeugdgezondheidszorg voor ieder kind gewaarborgd moet zijn, ongeacht in welke gemeente je wordt geboren. Voor het versterken van de overige basis gezondheidstaken hebben de GGD'en nog eens 100 miljoen euro nodig. Met stip bestemd voor versterking van de infectieziektebestrijding door de GGD'en, waar de menskracht en de middelen nog echt onvoldoende op peil zijn voor een volgende pandemie.

2. Om een begin te maken met de broodnodige verschuiving van ziekte en zorg naar preventie is 50 miljoen euro nodig, zodat de 25 GGD'en ook gericht en structureel mensen en middelen in kunnen zetten op meerjarige landelijke doelen om gezondheidsverschillen te verkleinen. Daarmee komen projecten voor een gezonde leefomgeving en voor het bevorderen van een gezonde leefstijl dus ook uit de hap-snap-sfeer, waardoor het veel effectiever en efficiënter van de grond kan komen.
3. Voor een robuuste, veilige en betrouwbare informatievoorziening van en door publieke gezondheid en voor een slagvaardige crisisorganisatie is 150 miljoen euro nodig.

Tezamen tellen deze prioriteiten op tot 600 miljoen structureel. Een substantiële investering, maar een bedrag dat in het niet valt bij de schade die door verder uitstel wordt veroorzaakt.

De GGD'en hebben hun handen nog vol aan corona, maar nu al is duidelijk dat een volgende gezondheids crisis allerminst onwaarschijnlijk is. Elke dag waarop de politiek hier niet op anticipeert betekent spelen met vuur. Want wanneer 'COVID25' zich eenmaal aandient zijn we te laat. Elke dag dat een langjarige aanpak met structurele middelen uitblijft betekent ook dat een doel als 'de meest gezonde generatie ter wereld in 2040' meer utopisch dan realistisch is. Nu de formatie in een nieuwe fase komt en partijen zich verdiepen in wat voor de toekomst van Nederland echt van belang is, wil ik u daarom deze hartenkreet meegeven:

Laat een nieuw kabinet beslist het doel van een meest gezonde generatie in 2040 overeind houden, maar lever daarvoor dan ook een meerjarig structureel financieel kader voor de publieke gezondheid! Een kader dat gemeenten en GGD'en de financiële ruimte en slagkracht biedt om echt werk te maken van preventie door gezondheidsbevordering.

Namens de 25 directeuren Publieke Gezondheid,

André Rouvoet
Voorzitter GGD GHOR Nederland